

Tổ chức
Lao động
Quốc tế

Hỏi & Đáp

- ▶ 12 câu hỏi thường gặp về tiêu chuẩn lao động quốc tế

Văn phòng ILO Việt Nam
304 Kim Mã, Hà Nội, Việt Nam
Điện thoại: (84-24) 3850 0100 | Email : hanoi@ilo.org
Facebook: VietNam.ILO | Website: www.ilo.org/hanoi

1.

Tiêu chuẩn lao động quốc tế là gì?

1

Tiêu chuẩn lao động quốc tế là các văn bản pháp lý do các đối tác ba bên của ILO (chính phủ, người sử dụng lao động và người lao động) soạn thảo và thông qua, quy định các nguyên tắc và quyền cơ bản trong lao động. Các tiêu chuẩn này có thể tồn tại dưới dạng Công ước – mang tính ràng buộc pháp lý của điều ước quốc tế mà các quốc gia thành viên có thể phê chuẩn, hoặc dưới dạng Khuyến nghị – là những hướng dẫn không mang tính bắt buộc.

2.

Tại sao chúng ta cần có tiêu chuẩn lao động quốc tế?

2

Vào năm 1919, các quốc gia ký Hiệp ước Versailles đã thành lập nên Tổ chức Lao động Quốc tế (ILO) với ghi nhận thực tế rằng “các điều kiện lao động hiện tại hàm chứa những bất công, nặng nề và thiếu thốn đối với rất nhiều người và có thể dẫn đến sự bất ổn tới mức có thể làm tổn hại tới hòa bình và sự hài hòa của thế giới”. Để giải quyết vấn đề này, ILO đã thiết lập nên một hệ thống tiêu chuẩn lao động quốc tế điều chỉnh tất cả các vấn đề liên quan đến lao động. Ngay từ năm 1919, những người sáng lập ILO nhận ra rằng nền kinh tế toàn cầu cần có luật chơi rõ ràng để đảm bảo sự phát triển kinh tế sẽ diễn ra song hành với công bằng xã hội, thịnh vượng và hòa bình cho tất cả mọi người. Cho đến nay, và kể cả trong tương lai, nguyên tắc này vẫn giữ nguyên tính phù hợp.

6.

ILO có bao nhiêu Công ước cơ bản?

6

Có 8 Công ước cơ bản, bao trùm các chủ đề được xem là các nguyên tắc và quyền cơ bản trong lao động: tự do hiệp hội và công nhận hiệu quả quyền thương lượng tập thể; xóa bỏ các hình thức lao động cưỡng bức hoặc bắt buộc; xóa bỏ lao động trẻ em; chấm dứt phân biệt đối xử trong lao động và nghề nghiệp. Các nguyên tắc này cũng được thể hiện trong Tuyên bố về các Nguyên tắc và Quyền Cơ bản trong Lao động (1998) của ILO.

Tám Công ước cơ bản bao gồm:

- Công ước về Tự do Hiệp hội và Bảo vệ Quyền tổ chức, 1948 (Số 87)
- Công ước về Quyền Tổ chức và Thương lượng Tập thể, 1949 (Số 98)
- Công ước về Lao động Cưỡng bức, 1930 (Số 29)
- Công ước về Xóa bỏ Lao động Cưỡng bức, 1957 (Số 105)
- Công ước về Tuổi Lao động Tối thiểu, 1973 (Số 138)
- Công ước về các Hình thức Lao động Trẻ em Tội tệ nhất, 1999 (Số 182)
- Công ước về Trả công Bình đẳng, 1951 (Số 100)
- Công ước về Chống Phân biệt đối xử (Việc làm và Nghề nghiệp), 1958 (Số 111)

3.

ILO có tất cả bao nhiêu tiêu chuẩn lao động quốc tế?

ILO hiện có tất cả 190 Công ước và 206 Khuyến nghị (một số tồn tại từ năm 1919), và 6 Nghị định thư. Theo thời gian, một số tiêu chuẩn không còn phù hợp với nhu cầu của thời đại mới. Vì vậy, ILO cũng đã thông qua các Công ước sửa đổi để thay thế cho các Công ước phiên bản cũ, hay còn được gọi là các Nghị định thư, trong đó có đưa thêm vào các điều khoản mới so với các Công ước cũ.

4.

Công ước đầu tiên của ILO là gì?

Tiêu chuẩn lao động quốc tế đầu tiên – Công ước về Thời giờ làm việc (Công nghiệp), 1919 (Số 1) – được Hội nghị Lao động Quốc tế lần thứ nhất thông qua vào năm 1919. Đó là thời điểm đặc biệt quan trọng đối với quyền của người lao động bởi Công ước giới hạn thời giờ làm việc còn 8 tiếng mỗi ngày và 48 giờ mỗi tuần. Trước đó, một tuần làm việc trung bình của một người lao động toàn thời gian trong ngành sản xuất tại Mỹ vào năm 1890 là 100 giờ.

5.

Công ước mới nhất của ILO là gì?

Công ước mới nhất của ILO là Công ước số 190 về Chấm dứt Bạo lực và Quấy rối tại nơi làm việc. Công ước được thông qua tại Hội nghị Lao động Quốc tế lần thứ 108 vào tháng 6/2019. Công ước ghi nhận rằng bạo lực và quấy rối trong thế giới việc làm “có thể cấu thành vi phạm hoặc lạm dụng quyền con người ... là mối đe dọa đối với cơ hội bình đẳng, là hành vi không thể chấp nhận và dung túng đối với việc làm thỏa đáng.”

7.

Ai là người thông qua các tiêu chuẩn lao động quốc tế?

Hội nghị Lao động Quốc tế quy tụ đoàn đại biểu từ tất cả các quốc gia thành viên của ILO. Mỗi đoàn đại biểu gồm: 2 đại biểu của chính phủ; 1 đại biểu của người sử dụng lao động; 1 đại biểu của người lao động. Mỗi đại biểu của chính phủ, người lao động và người sử dụng lao động có 01 phiếu bầu tại phiên họp toàn thể. Để một tiêu chuẩn lao động quốc tế mới được thông qua cần có ít nhất 2/3 số phiếu là phiếu thuận.

8.

Mối liên hệ giữa các Công ước của ILO và các hiệp định thương mại tự do là gì?

Ngày càng nhiều các hiệp định thương mại tự do (FTA) song phương và đa phương, cũng như các thỏa thuận hội nhập kinh tế khu vực, có bao gồm các điều khoản về xã hội và lao động liên quan đến quyền của người lao động. Các FTAs tăng cường đề cập tới Tuyên bố về các Nguyên tắc và Quyền Cơ bản trong Lao động (1998) của ILO, trong đó bao trùm cả 8 Công ước cơ bản. Kể từ năm 2013, 80% các FTAs đã có hiệu lực có bao gồm những điều khoản như vậy. Đây cũng là trường hợp của CPTPP (Hiệp định Đối tác Toàn diện và Tiến bộ xuyên Thái Bình Dương) và EVFTA (FTA giữa EU và Việt Nam) mà Việt Nam tham gia.

9.

Việt Nam đã phê chuẩn bao nhiêu Công ước của ILO?

9

Tính đến tháng 1/2020, Việt Nam đã gia nhập 24 Công ước Lao động Quốc tế. Riêng trong năm 2019, năm kỷ niệm một thế kỷ thành lập của ILO, Việt Nam đã phê chuẩn thêm 3 Công ước: Công ước số 98 về Quyền Tổ chức và Thương lượng tập thể, Công ước số 159 về Phục hồi Chức năng Lao động và Việc làm (Người khuyết tật), và Công ước số 88 về Dịch vụ Việc làm.

10.

Việt Nam đã phê chuẩn những Công ước cơ bản nào của ILO?

10

Việt Nam đã phê chuẩn 6 trên 8 Công ước cơ bản của ILO. Hai Công ước còn lại là Công ước số 87 về Tự do Hiệp hội và Bảo vệ Quyền Tổ chức và Công ước số 105 về Xóa bỏ Lao động Cường bức.

11.

Ba nguyên tắc cơ bản của Công ước số 98 của ILO về Quyền Tổ chức và Thương lượng Tập thể – tiêu chuẩn lao động quốc tế mới nhất Việt Nam phê chuẩn – là gì?

11

Công ước số 98 của ILO về Quyền Tổ chức và Thương lượng Tập thể được Việt Nam phê chuẩn vào năm 2019. Công ước bao gồm 3 nội dung chính:

- Bảo vệ người lao động và công đoàn trước các hành vi phân biệt đối xử chống công đoàn
- Bảo vệ công đoàn không bị can thiệp bởi người sử dụng lao động
- Những biện pháp thúc đẩy thương lượng tập thể tự nguyện

Công ước này sẽ có hiệu lực với Việt Nam từ ngày 5/7/2020.

12.

Việt Nam dự kiến sẽ phê chuẩn các Công ước cơ bản còn lại của ILO vào thời điểm nào?

12

Công ước số 105 về Xóa bỏ Lao động cưỡng bức và Công ước số 87 về Quyền Tự do hiệp hội và Bảo vệ Quyền được tổ chức dự kiến sẽ được phê chuẩn lần lượt vào năm 2020 và vào năm 2023.